

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

8 decembrie 2011 *

În cauza C-386/10 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 29 iulie 2010,

Chalkor AE Epexergasias Metallon, cu sediul în Atena (Grecia), reprezentată de domnul I. Forrester, QC,

recurentă,

cealaltă parte în proces fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de domniile E. Gippini Fournier și S. Noë, în calitate de agenți, asistați de domnul B. Doherty, barrister, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

* Limba de procedură: engleza.

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul J.N. Cunha Rodrigues, președinte de cameră, domnii U. Löhmus, A. Rosas (raportor), A. Ó Caoimh și A. Arabadjiev, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 12 mai 2011,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- ¹ Prin recursul formulat, Chalkor AE Epexergasias Metallon (denumită în continuare „Chalkor”) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 19 mai 2010 Chalkor/Comisia (T-21/05, Rep., p. II-1895, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care s-a respins în parte cererea sa de anulare sau de reducere a cuantumului amenzii care i-a fost aplicată în temeiul articolului 2 litera (d) din Decizia C(2004) 2826 a Comisiei din 3 septembrie 2004 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/E-1/38.069 – Tuburi sanitare din cupru) (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

Cadrul juridic

- 2 Articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81] și [82] din tratat (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1 p. 3), prevedea:

„Comisia poate, prin decizie, să aplice întreprinderilor și asocierilor de întreprinderi amenzi al căror quantum poate fi cuprins între minimum 1 000 de unități de cont și maximum 1 000000 de unități de cont, acest maximum putând fi majorat la 10 % din cifra de afaceri realizată în cursul exercițiului financiar precedent de fiecare dintre întreprinderile care au participat la încălcare, în cazul în care, cu intenție sau din neglijență:

- a) comit o încălcare a dispozițiilor articolului [81] alineatul (1) [CE] sau ale articolului [82 CE] sau
- b) nu respectă o obligație impusă în virtutea articolului 8 alineatul (1).

La stabilirea valorii amenzii se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării.” [traducere neoficială]

- 3 Regulamentul nr. 17 a fost abrogat și a fost înlocuit prin Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167, rectificare în Ediție specială, 08/vol. 4, p. 269), aplicabil de la 1 mai 2004.

- 4 Articolul 23 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 are următorul cuprins:

„(2) Comisia poate aplica, prin decizie, amenzi asupra întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, acestea:

(a) încalcă articolul 81 sau articolul 82 din tratat [...]

[...]

Pentru fiecare întreprindere și asociație de întreprinderi care participă la încălcarea normelor, amenda nu depășește 10 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent.

[...]

(3) La stabilirea valorii amenzii, se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării.”

- 5 Articolul 31 din acest regulament are următorul cuprins:

„Curtea de Justiție are plenitudine de competență cu privire la acțiunile introduse împotriva deciziilor prin care Comisia stabilește o amendă sau o penalitate cu titlu cominatoriu. Curtea de Justiție poate elimina, reduce sau mări amenda sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată.”

- 6 Comunicarea Comisiei intitulată „Linii directoare privind metoda de stabilire a amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) din Tratatul CECO” (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69, denumită în continuare „liniile directoare”), aplicabilă la data adoptării deciziei în litigiu, prevede în preambul:

„Principiile prezentate în [...] linii[le] directoare ar trebui să asigure transparența și imparțialitatea deciziilor Comisiei, atât pentru întreprinderi, cât și pentru Curtea de Justiție, menținând totodată marja discreționară acordată Comisiei, în temeiul legislației relevante, în stabilirea amenzilor în limita a 10% din cifra de afaceri totală a întreprinderilor. Cu toate acestea, această marjă trebuie să urmeze o politică coerentă și nediscriminatorie, în concordanță cu obiectivele urmărite în sancționarea încălcărilor regulilor de concurență.

Noua metodă de determinare a cuantumului unei amenzi va respecta următoarea formulă care pornește de la un quantum de bază care va fi majorat pentru a ține seama de circumstanțele agravante sau diminuat pentru a ține seama de circumstanțele atenuante.”

- 7 Conform punctului 1 din liniile directoare, „[acest] quantum de bază se determină în funcție de gravitatea și de durata încălcării, acestea fiind singurele criterii menționate la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17”.
- 8 În ceea ce privește gravitatea, punctul 1 secțiunea A din liniile directoare prevede că la evaluarea criteriului gravității încălcării trebuie să se țină seama de natura sa, de impactul real asupra pieței, atunci când acesta poate fi măsurat, și de mărimea pieței geografice relevante. Încălcurile sunt împărțite în trei categorii, și anume încălcări minore, încălcări grave și încălcări foarte grave.

- 9 Potrivit liniilor directoare, încălcările foarte grave sunt în special restricțiile orizontale, precum „cartelurile de fixare a prețurilor” și cotele de împărțire a piețelor. Cuantumul de bază al amenzii aplicabile este de „peste 20 de milioane de [euro]”. Liniile directoare prevăd necesitatea de a aplica în mod diferențiat acest cuantum de bază pentru a ține seama de natura încălcării comise, de capacitatea economică efectivă a autorilor încălcării de a cauza prejudicii semnificative altor operatori, în special consumatorilor, de efectul descurajator al amenzii, precum și de cunoștințele și de infrastructurile economice și juridice ale întreprinderilor care le permit să recunoască mai ușor caracterul ilicit al comportamentului lor. Se prevede de asemenea că, în cazurile în care o încălcare implică mai multe întreprinderi, ar putea fi necesar să se țină seama de ponderea specifică și, prin urmare, de impactul real al comportamentului ilicit al fiecărei întreprinderi asupra concurenței, în special atunci când există o diferență considerabilă între dimensiunile întreprinderilor care comit o încălcare de același tip.
- 10 În ceea ce privește durata încălcărilor, liniile directoare fac distincție între încălcările de scurtă durată, în general mai mici de un an, încălcările de durată medie, în general de la unul la cinci ani, și încălcările de lungă durată, în general de peste cinci ani. Cu privire la încălcările de lungă durată, se prevede o creștere a cuantumului amenzii cu până la 10% pe an din cuantumul stabilit în funcție de gravitatea încălcării. Liniile directoare prevăd de asemenea o consolidare a majorărilor pentru încălcările de lungă durată, în vederea aplicării unor sancțiuni efective pentru restricțiile care au avut un impact dăunător asupra consumatorilor pentru o perioadă lungă și a creșterii stimulentei de a denunța încălcarea sau de a coopera cu Comisia.
- 11 În temeiul punctului 2 din liniile directoare, cuantumul de bază al amenzii poate fi majorat în cazul în care există circumstanțe agravante, precum, între altele, încălcările repetate de același tip din partea aceleiași întreprinderi sau a aceluiași întreprinderi. Conform punctului 3 din liniile directoare menționate, acest cuantum de bază poate fi diminuat pentru a ține seama de anumite circumstanțe atenuante, precum rolul exclusiv pasiv sau imitativ al unei întreprinderi în comiterea încălcării, neaplicarea efectivă a acordurilor sau cooperarea efectivă a întreprinderii în cadrul procedurilor, în afara domeniului de aplicare al Comunicării Comisiei privind neaplicarea de

amenzi sau reducerea cuantumului acestora în cauzele având ca obiect înțelegeri (JO 1996, C 207, p. 4, denumită în continuare „Comunicarea privind cooperarea”).

- 12 Liniile directoare au fost înlocuite, de la 1 septembrie 2006, prin Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264).
- 13 Comunicarea privind cooperarea definește condițiile în care întreprinderile care cooperează cu Comisia în cursul unei investigații desfășurate de aceasta cu privire la o înțelegere pot fi scutite de amendă sau pot beneficia de o reducere a amenzii pe care ar fi trebuit să o plătească în lipsa unei astfel de cooperări. Conform secțiunii B din această comunicare, beneficiază de o reducere de cel puțin 75 % din cuantumul amenzii sau de o scutire totală de amendă în special întreprinderea care denunță Comisiei înțelegerea înainte ca aceasta să fi efectuat o investigație și cu condiția ca aceasta să nu dispună de informații suficiente pentru a dovedi existența înțelegerii denunțate sau întreprinderea care este prima care furnizează elemente decisive pentru a dovedi existența înțelegerii. În temeiul secțiunii D din comunicarea menționată, o întreprindere poate beneficia de o reducere de 10% până la 50% din cuantumul amenzii în special în cazul în care, înainte de comunicarea privind obiecțiunile, aceasta a furnizat Comisiei informații, documente sau alte elemente de probă care contribuie la stabilirea existenței încălcării săvârșite.
- 14 Comunicarea privind cooperarea a fost înlocuită de la 14 februarie 2002 prin Comunicarea Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cauzele referitoare la înțelegeri (JO 2002, C 45, p. 3). Comisia a aplicat însă în prezenta cauză Comunicarea privind cooperarea, deoarece aceasta este comunicarea pe care întreprinderile au luat o în considerare atunci când au cooperat cu ea.

Istoricul cauzei

- 15 Chalkor este o societate de drept elen, cotate la Bursa din Atena. Aceasta a participat, împreună cu alte întreprinderi producătoare de produse semifinite din cupru și din aliaje de cupru, la o înțelegere privind prețurile, împărțirea piețelor și schimbul de informații confidențiale pe piața tuburilor sanitare din cupru.
- 16 În urma unor inspecții și investigații, la 3 septembrie 2004, Comisia a adoptat decizia în litigiu, al cărei rezumat este publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 13 iulie 2006 (JO L 192, p. 21).
- 17 Comisia a arătat, în considerentele (458) și (459) ale deciziei în litigiu, că încălcarea în cauză s-a manifestat sub trei forme distincte, dar legate între ele. Prima parte a cartelului consta în acordurile încheiate între „producătorii SANCO” ai unui anumit tip de tuburi sanitare din cupru simple (denumite în continuare „acordurile SANCO”). A doua parte a încălcării în cauză cuprindea acordurile încheiate între „producătorii WICU și Cuprotherm” de tuburi sanitare din cupru cu înveliș de protecție (denumite în continuare „acordurile WICU și Cuprotherm”). În sfârșit, a treia parte a cartelului viza acordurile încheiate în cadrul unui grup mai larg de producători de tuburi sanitare din cupru simple (denumite în continuare „acordurile europene extinse”).
- 18 Din considerentul (216) al deciziei în litigiu rezultă că Chalkor a participat la cartelul acordurilor europene extinse și că numărul participanților la acest grup era, inițial, de cinci (denumit în continuare „Grupul celor cinci”). Reiese din acest considerent că numărul participanților la acest grup s-a ridicat la nouă ca urmare a sosirii Chalkor și a celorlalte trei întreprinderi (denumit în continuare „Grupul celor nouă”). Potrivit Comisiei, membrii Grupului celor cinci și ai Grupului celor nouă au încercat să stabilizeze piața tuburilor sanitare din cupru simple bazându-se pe cotele de piață dintr-un an de referință pentru a prevedea un obiectiv pentru cotele de piață viitoare. Comisia

a considerat în considerentul (192) al deciziei în litigiu că respectivii participanți se înțeleseseră cu privire la schimburile de informații sensibile, la împărțirea cotelor de piață, la urmărirea volumelor vânzărilor, la un mecanism de „lider de piață”, precum și cu privire la o coordonare a prețurilor, cuprinzând bareme, aplicarea unor „linii de preț” și reduceri.

- 19 În ceea ce privește durata încălcării săvârșite de Chalkor, Comisia a arătat, în considerentul (597) al deciziei în litigiu, că încălcarea în cauză a început cel târziu la 29 august 1998 și că ar fi încetat în luna septembrie 1999.
- 20 Prin decizia în litigiu, Comisia a aplicat amenzi în temeiul articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, precum și în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17. În scopul stabilirii cuantumului acestora, Comisia a aplicat metodologia definită în Liniile directoare.
- 21 Având în vedere natura încălcării, impactul său real asupra pieței, întinderea pieței geografice în cauză și mărimea pieței menționate, Comisia a considerat că întreprinderile în cauză au săvârșit o încălcare foarte gravă.
- 22 Comisia a identificat în decizia în litigiu patru grupuri pe care le considera reprezentative pentru importanța relativă a întreprinderilor în încălcarea în cauză. Recurenta făcea parte din cea de a patra categorie.

- 23 Potrivit considerentului (683) al deciziei în litigiu, cotele de piață au fost determinate în funcție de cifra de afaceri, realizată de fiecare autor al încălcării, provenind din vânzările de tuburi sanitare pe piața cumulată a tuburilor sanitare din cupru simple și a tuburilor sanitare din cupru cu înveliș de protecție. Prin urmare, astfel cum reiese din considerentul (692) al acestei decizii, cotele de piață ale întreprinderilor care nu vindeau tuburi WICU și Cuprotherm au fost calculate prin împărțirea cifrelor lor de afaceri pentru tuburile sanitare din cupru simple la mărimea cumulată a pieței tuburilor sanitare din cupru simple și cu înveliș de protecție.
- 24 Comisia a stabilit cuantumul de plecare al amenzii aplicate Chalkor la 9,8 milioane de euro. Ca și în cazul celorlalte întreprinderi, Comisia a majorat cuantumul de plecare al amenzii cu 10 % pentru fiecare an complet al încălcării și cu 5 % pentru orice perioadă suplimentară egală sau mai mare de 6 luni, însă mai mică de 1 an. Întrucât Chalkor a participat la cartel timp de 12 luni, trebuia să îi fie aplicată o majorare de 10 % din cuantumul de plecare al amenzii de 9,8 milioane de euro, și anume un cuantum total de 10,78 milioane de euro.
- 25 În temeiul secțiunii D din Comunicarea privind cooperarea, Comisia a acordat Chalkor o reducere de 15 % din cuantumul amenzii. Cuantumul definitiv al amenzii era, așadar, de 9,16 milioane de euro.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 26 În susținerea acțiunii formulate în fața Tribunalului, recurenta a invocat șase motive, întemeiate pe neluarea în considerare a caracterului forțat al participării sale la cartel, pe stabilirea eronată a cuantumului de plecare al amenzii, pe majorarea eronată a cuantumului de plecare al amenzii în funcție de durata încălcării, pe neluarea în con-

siderare a unor circumstanțe atenuante, pe aplicarea eronată a Comunicării privind cooperarea și, respectiv, pe cuantumul disproporționat al amenzii.

27 Înainte de a examina motivele invocate de recurentă, Tribunalul a amintit, la punctele 61-64 din hotărârea atacată, principiile controlului jurisdicțional al deciziilor adoptate de Comisie în materie de concurență.

28 În cadrul examinării celui de al doilea motiv, Tribunalul a considerat că Comisia nu a analizat problema dacă un autor al încălcării care participă la o singură componentă a unei înțelegeri săvârșește o încălcare mai puțin gravă, în sensul articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, decât un autor al încălcării care, în cadrul aceleiași înțelegeri, participă la toate componentele acesteia. Or, această problemă era importantă în speță, având în vedere că recurenta nu a participat decât la acordurile europene extinse și nu a fost ținută responsabilă pentru celelalte două componente ale cartelului, și anume acordurile SANCO și acordurile WICU și Cuprotherm. În consecință, Tribunalul a redus amenda cu 10%.

29 Tribunalul a respins celelalte motive invocate de recurentă.

Concluziile părților și procedura în fața Curții

30 Chalkor solicită Curții:

— anularea în tot sau în parte a hotărârii atacate în măsura în care a respins cererea sa de anulare a articolului 1 din decizia în litigiu,

- anularea sau reducerea substanțială a amenzii care i-a fost aplicată sau dispunerea oricărei alte măsuri adecvate și
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a cheltuielilor de judecată aferente procedurii desfășurate în fața Tribunalului.

31 Comisia solicită Curții:

- respingerea recursului și
- obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată.

32 Curtea, în reuniune generală, a hotărât judecarea prezentei cauze fără concluzii și susținerea pledoariilor în aceeași zi ca și în cauza KME Germany și alții/Comisia (C-389/10 P), referitoare la aceeași înțelegere. Cu toate acestea, întrucât recurenta a invocat un motiv întemeiat pe o eroare de drept, în măsura în care Tribunalul ar fi efectuat un control jurisdicțional limitat, motiv pe care recurențele l-au invocat atât în această cauză, cât și în cauza KME Germany și alții/Comisia (C-272/09 P), în care pledoariile au fost susținute anterior și care privea o înțelegere paralelă pe piața turburilor industriale din cupru, părțile au fost invitate să ia în considerare, în ședința de audiere a pledoariilor, Concluziile pronunțate la 10 februarie 2011 de avocatul general Sharpston în această cauză.

Cu privire la recurs

33 Chalkor invocă patru motive, întemeiate pe un control jurisdicțional eronat, pe încălcarea principiului egalității de tratament, pe caracterul irațional și arbitrar al modificării amenzii la care a procedat Tribunalul și, respectiv, pe lipsa unei motivări care să permită justificarea amenzii care i-a fost aplicată.

Cu privire la primul și la al doilea motiv, întemeiate pe o eroare de drept în măsura în care Tribunalul a efectuat un control jurisdicțional limitat și, respectiv, pe încălcarea principiului egalității de tratament

Argumentele părților

- 34 Prin intermediul primului motiv, recurenta critică metoda adoptată de Tribunal pentru a verifica dacă amenda care i-a fost aplicată era adecvată, justă și proporțională cu gravitatea și cu durata comportamentului ilegal care îi era reproșat. Prin intermediul celui de al doilea motiv, aceasta reproșează Tribunalului că nu a ținut seama de elementele care diferențiază comportamentul său de cel al Grupului celor cinci și, prin urmare, că nu a individualizat în suficientă măsură sancțiunea. Întrucât cele două motive menționate privesc controlul sancțiunii de către Tribunal, se impune examinarea acestora împreună.
- 35 Recurenta contestă mai întâi metoda de control descrisă de Tribunal la punctele 61-64 din hotărârea atacată. Aceste punctele sunt formulate astfel:

„61 Revine, așadar, Tribunalului obligația să verifice, în cadrul controlului legalității amenzilor aplicate prin decizia [în litigiu], dacă puterea de apreciere a Comisiei a fost exercitată potrivit metodei prevăzute în liniile directoare și, în măsura în care s-ar constata că s-a îndepărtat de la acestea, să verifice dacă această îndepărtare este justificată și motivată corespunzător cerințelor legale. În această privință, trebuie subliniat că s-a confirmat de către Curte validitatea, pe de o parte, a însuși principiului liniilor directoare și, pe de altă parte, a metodei generale indicate în cuprinsul acestora (Hotărârea Curții din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, punctele 252-255, 266, 267, 312 și 313).

62 Autolimitarea puterii de apreciere a Comisiei care rezultă din adoptarea liniilor directoare nu este astfel incompatibilă cu menținerea unei marje de apreciere semnificative a Comisiei. Liniile directoare cuprind diferite elemente de flexibilitate care permit Comisiei să își exercite puterea discreționară în conformitate cu dispozițiile Regulamentului nr. 17 și ale Regulamentului nr. 1/2003, astfel cum au fost interpretate de Curte (Hotărârea Dansk Rørindustri și alții/Comisia, [citată anterior,] punctul 267).

63 Prin urmare, în domeniile în care Comisia și-a păstrat o marjă de apreciere, de exemplu în ceea ce privește nivelul majorării pentru durată, controlul legalității acestor aprecieri se limitează la absența unei erori vădite de apreciere (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 18 iulie 2005, *Scandinavian Airlines System/Comisia*, T-241/01, Rec., p. II-2917, punctele 64 și 79).

64 Marja de apreciere a Comisiei și limitările aduse acesteia nu aduc atingere, în principiu, exercitării de către instanța comunitară a competenței sale de fond (Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2004, *JFE Engineering și alții/Comisia*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 și T-78/00, Rec., p. II-2501, punctul 538), care o abilitază să elimine, să reducă sau să majoreze cuantumul amenzii aplicate de Comisie (a se vedea în acest sens Hotărârea Curtții din 8 februarie 2007, *Groupe Danone/Comisia*, C-3/06 P, Rep., p. I-1331, punctele 60-62, și Hotărârea Tribunalului din 21 octombrie 2003, *General Motors Nederland și Opel Nederland/Comisia*, T-368/00, Rec., p. II-4491, punctul 181).”

36 Bazându-se pe un studiu întocmit de domnul F. Jacobs și care este anexat la recurs, recurenta susține că Tribunalul nu și-a exercitat competența de fond, ci s-a limitat să verifice dacă liniile directoare au fost aplicate de Comisie. Aceasta critică în special punctul 177 din hotărârea atacată, în cuprinsul căruia Tribunalul a respins argumentele sale pentru motivul că urmăresc indirect să repună în discuție sistemul de calcul al cuantumului amenzilor instituit prin liniile directoare. Or, potrivit jurisprudenței,

Tribunalul nu ar fi ținut de liniile directoare, ci ar avea obligația să verifice el însuși dacă amenda are un caracter proporțional cu gravitatea comportamentului ilicit.

- 37 Obligația de control aprofundat ar fi confirmată de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) și de articolul 261 TFUE coroborat cu articolele 47 și 49 din cartă. În conformitate cu notele explicative referitoare la cartă, articolul 47 din aceasta pune în aplicare în dreptul Uniunii protecția conferită prin articolul 6 alineatul (1) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”). Recurenta arată în această privință că procedurile în materia dreptului concurenței desfășurate în fața Comisiei sunt proceduri cu caracter penal în sensul CEDO. Prin urmare, întrucât Comisia este un organ administrativ, iar nu o „instanță independentă și imparțială”, Tribunalul ar fi obligat să efectueze, atunci când este sesizat cu o acțiune, un control jurisdicțional complet al deciziilor Comisiei atât în fapt, cât și în drept, și anume ar trebui să examineze toate circumstanțele relevante și să se pronunțe cu privire la toate elementele de fapt bazându-se pe propria apreciere independentă.
- 38 Recurenta consideră că, în speță, Tribunalul nu a realizat un control jurisdicțional adecvat și că, în special, nu a ținut seama de durata scurtă a încălcării și de retragerea sa voluntară din înțelegere înainte de inițierea investigațiilor de către Comisie. Această critică, pe de altă parte, punctele 143-145 din hotărârea atacată, în care Tribunalul se referă la marja largă de apreciere a Comisiei în ceea ce privește nivelul majorării pe care intenționează să o aplice pentru durata încălcării. Recurenta apreciază că Tribunalul și-a limitat în mod greșit controlul jurisdicțional la un simplu control al legalității.
- 39 În cadrul celui de al doilea motiv, recurenta arată că Tribunalul nu a ținut seama de faptul că ea avea calitatea de victimă, iar nu de inițiator. Astfel, acesta ar fi tratat-o în același mod ca și pe celelalte întreprinderi, luând în considerare numai volumul vânzărilor, iar nu culpa recurenteii. De asemenea, Tribunalul ar fi ținut seama, în mod

greșit, de volumul vânzărilor din Grecia, cu toate că în mod vădit acest teritoriu nu era vizat de comportamentul ilicit.

- 40 În ședință, recurenta a considerat că argumentul întemeiat pe caracterul penal, în sensul articolului 6 din CEDO, al procedurilor în materie de concurență nu era relevant în ceea ce privește controlul jurisdicțional, întrucât acesta trebuie să respecte aceleași criterii, indiferent dacă se consideră că procedurile țin de nucleul dur al dreptului penal în sensul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului sau că țin de dreptul administrativ, astfel cum susține Comisia. În schimb, calificarea drept „proceduri penale” ar fi importantă în vederea aprecierii procedurilor desfășurate în fața Comisiei în lumina articolului 6 din CEDO. Recurenta a formulat diverse critici în această privință.
- 41 În ședință, recurenta a criticat de asemenea lipsa de consecvență a controlului exercitat de Tribunal în cauzele de concurență. În anumite hotărâri ale sale, cum ar fi Hotărârea din 11 decembrie 2003, *Ventouris/Comisia* (T-59/99, Rec., p. II-5257), precum și Hotărârea din 29 aprilie 2004, *Tokai Carbon și alții/Comisia* (T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 și T-252/01, Rec., p. II-1181), Tribunalul ar exercita un control aprofundat, în timp ce în alte cauze, cum ar fi prezenta cauză, Tribunalul s-ar referi la marja largă de apreciere a Comisiei și ar utiliza criteriul erorii vădite de apreciere.
- 42 Referitor la eroarea identificată de Tribunal în ceea ce privește faptul că recurenta nu a participat la toate acordurile, aceasta arată că Tribunalul ar fi trebuit să fie cu atât mai vigilent în exercitarea controlului privind caracterul adecvat al amenzii în raport cu gravitatea încălcării.
- 43 Comisia subliniază că noțiunea „competență de fond” în sensul CEDO nu este identică cu noțiunea „competență de fond” conferită instanțelor Uniunii prin Tratatul FUE și prin legislația Uniunii. În sensul CEDO, o instanță „având competență de fond”

este entitatea care are competența „să modifice cu privire la orice aspect, în fapt și în drept, hotărârea atacată”. Aceasta ar fi situația în cazul Tribunalului. Competența de fond în materie de amenzi conferită Tribunalului prin tratat și prin legislația Uniunii, care îi permite acestuia să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere cu privire la amendă, ar depăși ceea ce este necesar în vederea conformității cu cerințelor CEDO, acestea impunând numai ca instanța să poată verifica existența unor erori privind situația de fapt. Motivul invocat de recurentă, potrivit căruia Tribunalul nu ar putea să se limiteze la un control al legalității, ci ar avea obligația de a controla proporționalitatea amenzii, nu ar corespunde, așadar, criteriului reținut de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

- 44 În sfârșit, Comisia răspunde diferitelor critici punctuale referitoare la hotărârea atacată.

Aprecierea Curții

- 45 Recurentele invocă articolul 6 din CEDO, precum și cartea pentru a contesta, pe de o parte, principiile controlului jurisdicțional și, mai concret, modul în care Tribunalul a declarat că trebuie să țină seama de marja largă de apreciere a Comisiei, precum și, pe de altă parte, modul în care Tribunalul și-a exercitat controlul în prezenta cauză.
- 46 Având în vedere că se pronunță în cadrul unui recurs, rolul Curții este de a verifica dacă Tribunalul a săvârșit erori de drept în modul în care a soluționat acțiunea cu care era sesizat.

- 47 Prin urmare, este necesar să se verifice dacă, în prezenta cauză, Tribunalul și-a exercitat controlul la care era ținut, fără a ține seama de descrierea abstractă și declaratorie a controlului jurisdicțional care figurează la punctele 61-64 din hotărârea atacată, având în vedere că această descriere nu reprezintă un răspuns la motivele invocate de recurentă în acțiune și reiese că nu constituie o motivare necesară pentru dispozitivul hotărârii atacate.
- 48 Pe de altă parte, argumentul întemeiat pe pretinsa lipsă de consecvență a controlului realizat de Tribunal în cauzele de concurență este lipsit de relevanță. Astfel, prin prezentul recurs este supusă controlului Curții hotărârea atacată, iar nu ansamblul jurisprudenței Tribunalului.
- 49 În plus, este de competența Curții să răspundă motivelor invocate de recurentă, iar nu să procedeze din oficiu la un control complet al hotărârii atacate.
- 50 Recurenta a considerat, în ședință, că argumentul întemeiat pe caracterul penal, în sensul articolului 6 din CEDO, al procedurilor în materie de concurență nu este pertinent în ceea ce privește controlul jurisdicțional, întrucât acesta trebuie să respecte aceleași criterii indiferent dacă se consideră că procedurile țin de nucleul dur al dreptul penal în sensul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului sau că țin de dreptul administrativ.
- 51 În plus, astfel cum a arătat recurenta în recursul formulat, articolul 47 din cartă pune în aplicare în dreptul Uniunii protecția conferită de articolul 6 alineatul (1) din CEDO. Prin urmare, se impune ca în continuare să se facă referire numai la această primă dispoziție.

- 52 Principiul protecției jurisdicționale efective reprezintă un principiu general al dreptului Uniunii care este exprimat în prezent la articolul 47 din cartă (a se vedea Hotărârea din 22 decembrie 2010, DEB, C-279/09, Rep., p. I-13849, punctele 30 și 31, Ordonanța din 1 martie 2011, Chartry, C-457/09, Rep., p. I-819, punctul 25, și Hotărârea din 28 iulie 2011, Samba Diouf, C-69/10, Rep., p. I-7151, punctul 49).
- 53 Controlul jurisdicțional al deciziilor adoptate de instituții a fost organizat prin tratatele fondatoare. Pe lângă controlul legalității, prevăzut în prezent la articolul 263 TFUE, s-a avut în vedere un control de fond în ceea ce privește sancțiunile prevăzute de regulamente.
- 54 În ceea ce privește controlul legalității, Curtea a decis că, deși, în domeniile în care sunt necesare aprecieri economice complexe, Comisia dispune de o marjă de apreciere în materie economică, aceasta nu înseamnă că instanța Uniunii trebuie să se abțină de la a controla interpretarea dată de Comisie datelor de natură economică. Astfel, instanța Uniunii trebuie nu numai să verifice, între altele, exactitatea materială a elementelor de probă invocate, fiabilitatea și coerența acestora, ci și să controleze dacă aceste elemente constituie ansamblul datelor pertinente care trebuie luate în considerare pentru aprecierea unei situații complexe și dacă sunt de natură să susțină concluziile deduse (a se vedea Hotărârea din 15 februarie 2005, Comisia/Tetra Laval, C-12/03 P, Rec., p. I-987, punctul 39, și Hotărârea din 22 noiembrie 2007, Spania/Lenzing, C-525/04 P, Rep., p. I-9947, punctele 56 și 57).
- 55 În ceea ce privește sancționarea încălcărilor dreptului concurenței, articolul 15 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 17 prevede că, la stabilirea valorii amenzii, se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării. Același text figurează la articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003.

- 56 Curtea a decis că, în vederea stabilirii cuantumului amenzilor, trebuie să se țină seama de durata încălcărilor și de toate elementele de natură să fie luate în considerare la aprecierea gravității acestora, cum ar fi comportamentul fiecărei întreprinderi, rolul avut de fiecare dintre ele în instituirea practicilor concertate, profitul pe care l-au putut obține din aceste practici, dimensiunea lor și valoarea mărfurilor în cauză, precum și riscul pe care încălcările de acest tip îl reprezintă pentru Comunitatea Europeană (Hotărârea din 7 iunie 1983, *Musique Diffusion française și alții/Comisia*, 100/80-103/80, Rec., p. 1825, punctul 129, Hotărârea *Dansk Rørindustri și alții/Comisia*, citată anterior, punctul 242, precum și Hotărârea din 3 septembrie 2009, *Prym și Prym Consumer/Comisia*, C-534/07 P, Rep., p. I-7415, punctul 96).
- 57 Curtea a arătat de asemenea că trebuie să se țină seama de elemente obiective, precum conținutul și durata comportamentelor anticoncurențiale, numărul și intensitatea acestora, întinderea pieței afectate și atingerea adusă ordinii publice economice. Analiza trebuie să ia în considerare și importanța relativă și cota de piață a întreprinderilor responsabile, precum și eventualele încălcări repetate (Hotărârea din 7 ianuarie 2004, *Aalborg Portland și alții/Comisia*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 91).
- 58 Numărul important de elemente impune Comisiei o examinare aprofundată a circumstanțelor încălcării.
- 59 Din rațiuni de transparență, Comisia a adoptat liniile directoare, în care precizează în ce mod va lua în considerare anumite circumstanțe ale încălcării și consecințele care vor putea fi deduse din acestea în ceea ce privește cuantumul amenzii.
- 60 Liniile directoare, cu privire la care Curtea a hotărât că prevăd o regulă de conduită care indică practica ce trebuie urmată și de la care administrația nu se poate îndepărta, într-un caz particular, fără a indica motive care să fie compatibile cu principiul egalității de tratament (Hotărârea din 18 mai 2006, *Archer Daniels Midland și Archer Daniels Midland Ingredients/Comisia*, C-397/03 P, Rec., p. I-4429, punctul 91), se li-

mitează să descrie metoda de examinare a încălcării urmată de Comisie și criteriile pe care aceasta se obligă să le ia în considerare în vederea stabilirii cuantumului amenzii.

- 61 Este necesar să se amintească obligația de motivare a actelor Uniunii. În speță, această obligație are o importanță cu totul deosebită. Revine Comisiei sarcina de a-și motiva decizia și în special de a explica ponderarea și evaluarea pe care le-a realizat cu privire la elementele luate în considerare (a se vedea în acest sens Hotărârea Pym și Pym Consumer/Comisia, citată anterior, punctul 87). Existența unei motivări trebuie să fie verificată de instanță din oficiu.
- 62 Pe de altă parte, revine instanței Uniunii sarcina de a efectua controlul legalității pe baza elementelor prezentate de reclamant în susținerea motivelor invocate. În cadrul acestui control, instanța nu se poate întemeia pe puterea de apreciere de care dispune Comisia, nici în ceea ce privește alegerea elementelor luate în considerare în aplicarea criteriilor prevăzute în liniile directoare, nici în ceea ce privește aprecierea acestor elemente, pentru a renunța la exercitarea unui control aprofundat atât în drept, cât și în fapt.
- 63 Controlul legalității este completat de competența de fond care era recunoscută instanței Uniunii prin articolul 17 din Regulamentul nr. 17 și este recunoscută în prezent prin articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003, conform articolului 261 TFUE. Această competență autorizează instanța, dincolo de simplul control al legalității sancțiunii, să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere și, în consecință, să anuleze, să reducă sau să majoreze amenda sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, Rec., p. I-8375, punctul 692).

- 64 Trebuie însă subliniat că exercitarea competenței de fond nu echivalează cu un control din oficiu și trebuie amintit că procedura în fața instanțelor Uniunii este contradictorie. Cu excepția motivelor de ordine publică pe care instanța este ținută să le examineze din oficiu, cum ar fi lipsa de motivare a deciziei atacate, sarcina de a invoca motive împotriva acesteia din urmă și de a prezenta elemente de probă în susținerea acestor motive revine reclamantului.
- 65 Această cerință de natură procedurală nu este contrară normei potrivit căreia, în ceea ce privește încălcările normelor de concurență, revine Comisiei obligația de a face dovada încălcărilor pe care le constată și de a stabili elementele de probă de natură a demonstra, corespunzător cerințelor legale, existența faptelor constitutive ale unei încălcări. Astfel, în cadrul unei căi de atac jurisdicționale, reclamantul trebuie să identifice elementele contestate din decizia atacată, să formuleze critici în această privință și să aducă probe care pot consta în indicii serioase, prin care să se urmărească demonstrarea temeiniciei criticilor sale.
- 66 Lipsa unui control din oficiu asupra totalității deciziei atacate nu încalcă principiul protecției jurisdicționale efective. Nu este indispensabil în vederea respectării acestui principiu ca Tribunalul, care este, desigur, ținut să răspundă la motivele invocate și să exercite un control atât de drept, cât și de fapt, să aibă obligația de a efectua din oficiu o nouă cercetare judecătorească completă a dosarului.
- 67 Controlul prevăzut de tratate implică, așadar, faptul că instanța Uniunii exercită un control atât de drept, cât și de fapt și că are competența de a aprecia probele, de a anula decizia atacată și de a modifica cuantumul amenzilor. Nu reiese, prin urmare, că controlul legalității prevăzut la articolul 263 TFUE, completat de competența de fond cu privire la cuantumul amenzii, prevăzută la articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003, ar fi contrar cerințelor principiului protecției jurisdicționale efective care figurează la articolul 47 din cartă.

- 68 În acest moment, se impune examinarea diferitelor critici formulate de recurentă cu privire la hotărârea atacată.
- 69 Recurenta critică, în primul rând, punctul 177 din hotărârea atacată, în cuprinsul căruia Tribunalul a respins argumentele sale pentru motivul că urmăresc indirect să repună în discuție sistemul de calcul al cuantumului amenzilor instituit prin liniile directoare. Or, potrivit jurisprudenței, Tribunalul nu ar fi ținut de liniile directoare, ci ar avea obligația să verifice el însuși dacă amenda are un caracter proporțional cu gravitatea comportamentului ilegal.
- 70 În acest sens, trebuie arătat că, la punctul 175 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins una dintre criticile formulate de recurentă referindu-se la o explicație a Comisiei necontestată de recurentă. La punctul 176 din această hotărâre, acesta a arătat că, chiar dacă se presupune că recurenta poate invoca faptul că cuantumul amenzii care i-a fost aplicată este în măsură să reducă competitivitatea sa pentru a demonstra caracterul disproporționat al acesteia, trebuie să se constate că recurenta nu a prezentat elemente concrete în această privință. Astfel cum s-a amintit la punctele 64-66 din prezenta hotărâre, cu excepția motivelor de ordine publică, Tribunalul nu are obligația să exercite un control din oficiu asupra unei decizii a Comisiei, ci de a se pronunța cu privire la motivele de ilegalitate invocate de reclamant. În speță, recurenta nu poate reproșa Tribunalului că nu s-a pronunțat cu privire la motive care nu au fost invocate sau care nu se concretizau în critici și în elemente de probă care să permită Tribunalului să exercite un control efectiv asupra deciziei în litigiu.
- 71 În orice caz, la punctul 178 din hotărârea atacată, fără a săvârși o eroare de raționament, Tribunalul a demonstrat că recurenta urmărea să conteste din nou stabilirea cuantumului amenzii în funcție de durata încălcării. La punctul 179 din această hotărâre, în mod întemeiat, Tribunalul a respins critica recurentei potrivit căreia, având în vedere majorarea amenzii cu 10% pentru fiecare an de participare la încălcare, rata lunară a amenzii este cu atât mai redusă, cu cât întreprinderea participă mai mult timp la încălcare, amintind că liniile directoare sunt o autolimitare din partea Comisiei. În

această privință, trebuie amintit că durata unei încălcări este menționată ca atare de legiuitorul Uniunii ca un element care trebuie luat în considerare la stabilirea cuantumului amenzilor și că, în lipsa unui criteriu definit de legiuitor, liniile directoare permit să se clarifice influența acestui element asupra calculului amenzii.

- 72 În al doilea rând, recurenta critică faptul că Tribunalul nu ar fi ținut seama de durata scurtă a încălcării pe care a săvârșit-o. Totuși, o asemenea critică se întemeiază pe premisa că durata încălcării ar fi fost mai mică decât durata luată în considerare de Comisie în decizia în litigiu. Se impune însă constatarea că, la punctele 129 și 130 din hotărârea atacată, Tribunalul a amintit jurisprudența care precizează elementele constitutive ale încălcării. În lumina acestei jurisprudențe, Tribunalul a verificat, la punctele 131-133 din hotărârea menționată, când a început perioada încălcării și, la punctele 134 și 135 din hotărârea menționată, când a încetat aceasta. Întrucât a constatat că nu a fost săvârșită de către Comisie nicio eroare de apreciere cu privire la aceste fapte, Tribunalul a respins motivul.
- 73 În recursul formulat, recurenta nu contestă această apreciere a situației de fapt, contestare care ar fi în orice caz inadmisibilă având în vedere că aprecierea situației de fapt nu intră sub incidența controlului exercitat de Curte. Prin urmare, se impune constatarea că respectiva critică referitoare la neluarea în considerare a duratei încălcării se întemeiază pe o premisă eronată și trebuie să fie respinsă.
- 74 În al treilea rând, recurenta critică Tribunalul pentru că nu ar fi ținut seama de retragerea sa voluntară din înțelegere înainte de inițierea investigațiilor de către Comisie. Totuși, Tribunalul a amintit, la punctul 151 din hotărârea atacată, jurisprudența potrivit căreia nu există nicio obligație a Comisiei de a acorda o reducere a amenzii pentru încetarea unei încălcări care s-a încheiat înainte de data primelor intervenții ale acestei instituții și, la punctul 152 din această hotărâre, faptul că retragerea voluntară a Chalkor din înțelegere a fost luat în considerare în mod suficient în calculul perioadei de încălcare reținute în privința sa. În consecință, critica recurtenței nu este fondată.

- 75 În al patrulea rând, recurenta critică punctele 143-145 din hotărârea atacată, în care Tribunalul se referă la marja largă de apreciere a Comisiei cu privire la rata majorării pe care intenționează să o aplice pentru durata încălcării. Recurenta apreciază că Tribunalul și-a limitat în mod greșit controlul jurisdicțional la un simplu control al conformității cu liniile directoare a nivelului majorării amenzii în funcție de durata încălcării.
- 76 În această privință, trebuie amintite principiile consacrate în jurisprudența Curții în ceea ce privește stabilirea cuantumului amenzilor și la care se face trimitere la punctele 56 și 57 din prezenta hotărâre. Numărul mare al elementelor care trebuie luate în considerare oferă în mod necesar Comisiei diverse posibilități de apreciere a acestor elemente, a ponderării și a aprecierii lor în vederea sancționării adecvate a încălcării. Totuși, Comisia rămâne supusă anumitor obligații.
- 77 Trebuie amintit, astfel cum s-a afirmat deja la punctul 71 din prezenta hotărâre, că durata unei încălcări este menționată ca atare de legiuitorul Uniunii ca un element care trebuie luat în considerare la stabilirea cuantumului amenzilor și că, în lipsa unui criteriu definit de legiuitor, liniile directoare permit să se clarifice influența acestui element asupra calculului amenzii. Prin urmare, Tribunalul a verificat fără a săvârși vreo eroare conformitatea calculului efectuat de Comisie cu liniile directoare.
- 78 În orice caz și spre deosebire de cele susținute de recurentă, Tribunalul nu s-a limitat la acest control al conformității cu liniile directoare, ci a verificat el însuși, la punctul 145 din hotărârea atacată, caracterul adecvat al sancțiunii.
- 79 În al cincilea rând, recurenta arată că Tribunalul nu a ținut seama de calitatea sa de victimă, ci a tratat-o în același mod ca și pe celelalte întreprinderi, luând în considerare numai volumul vânzărilor, iar nu culpa recurteii. Totuși, trebuie arătat că, la punctul 72 din hotărârea atacată, Tribunalul a amintit jurisprudența potrivit căreia presiunile exercitate asupra unei întreprinderi nu o exonerează pe aceasta din urmă

de răspunderea pentru participarea la o încălcare (a se vedea în acest sens Hotărârea Dansk Rørindustri și alții/Comisia, citată anterior, punctele 369 și 370, Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, KE KELIT/Comisia, T-17/99, Rec., p. II-1647, punctul 50, și Hotărârea Tribunalului din 29 noiembrie 2005, Union Pigments/Comisia, T-62/02, Rec., p. II-5057, punctul 63). În consecință, prezenta critică este întemeiată pe o premisă eronată, și anume pe premisa că recurenta ar fi o victimă, iar nu o participantă care răspunde pentru săvârșirea încălcării.

- 80 În al șaselea rând, recurenta critică Tribunalul pentru că ar fi ținut seama în mod greșit de volumul vânzărilor în Grecia, cu toate că în mod vădit acest teritoriu nu era vizat de comportamentul ilicit. Această critică este însă întemeiată pe o premisă eronată în ceea ce privește excluderea Greciei din teritoriul vizat de înțelegere. Trebuie arătat în această privință că, la punctul 120 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că recurenta nu a contestat concluzia Comisiei, exprimată în considerentul (17) al deciziei în litigiu, potrivit căreia teritoriul Spațiului Economic European (SEE) constituia piața geografică relevantă afectată de cartel, teritoriu din care Grecia face parte.
- 81 În orice caz, reiese din înseși afirmațiile recurente, astfel cum au fost sintetizate la punctul 117 din hotărârea atacată, că aceasta a participat la cartel de teama represaliilor, și anume a dumpingului, realizate de Grupul celor cinci pe piața elenă. Astfel de susțineri sunt suficiente pentru a se stabili că participarea sa la cartel a fost motivată de preocuparea de a se proteja de concurență pe piața elenă. Critica nu este, așadar, fondată.
- 82 Rezultă din toate aceste considerații că respectivele critici formulate de recurentă nu sunt fondate. Deși, în mai multe rânduri, în special la punctele 62, 63 sau 143 din hotărârea atacată, Tribunalul s-a referit la „marja de apreciere semnificativă” sau la „marja largă de apreciere” a Comisiei, astfel de referiri nu au împiedicat exercitarea de către Tribunal a controlului deplin și total, în drept și în fapt, la care este obligat.

83 Prin urmare, primul și al doilea motiv trebuie să fie respinse.

Cu privire la al treilea și al patrulea motiv, întemeiate pe caracterul irațional și arbitrar al modificării amenzii aplicate Chalkor și, respectiv, pe lipsa unei motivări adecvate a hotărârii atacate în această privință

Argumentele părților

84 Cele două motive privesc punctele 105-113 și 182-184 din hotărârea atacată. Se impune ca acestea să fie examinate împreună.

85 Punctele 105-113 din hotărârea atacată sunt formulate astfel:

„105 [...] Tribunalul consideră [...], în exercitarea competenței sale de fond, că este adecvat cuantumul de plecare reținut de Comisie în raport cu gravitatea pe care o reprezenta ansamblul celor trei componente ale cartelului și că se impune reducerea cuantumului de plecare al amenzii aplicate Chalkor pentru a lua în considerare faptul că aceasta a fost ținută responsabilă de către Comisie numai pentru participarea sa la a treia componentă a cartelului.

106 Pe de altă parte, trebuie respinse argumentele Comisiei expuse la punctele 83 și 84 de mai sus în măsura în care pot fi înțelese ca susținând că neparticiparea reclamantei la acordurile SANCO s-a reflectat în mod suficient în cuantumul de plecare specific al amenzii care i-a fost aplicată. Acest argument se bazează pe

premia potrivit căreia cota de piață a Chalkor, care nu vindea tuburi SANCO, a fost calculată pe baza cumulului cifrei de afaceri a tuturor producătorilor de tuburi sanitare din cupru simple, inclusiv vânzările de tuburi SANCO.

- 107 Or, acordurile SANCO și acordurile europene extinse au vizat aceeași piață relevantă, și anume cea a tuburilor sanitare din cupru simple. Prin urmare, Comisia ar fi fost obligată, chiar și în absența acordurilor SANCO, să ia în considerare cifra de afaceri generată de vânzările de tuburi SANCO pentru a calcula cota de piață a reclamantei pe piața relevantă.
- 108 În schimb, în legătură cu acordurile WICU și Cuprotherm, situația este diferită. Aceste acorduri au vizat produse nesubstituibile tuburilor sanitare din cupru simple. Astfel, reiese din considerentul (459) al deciziei [în litigiu] că tuburile sanitare din cupru simple și tuburile sanitare din cupru cu înveliș de protecție constituie piețe relevante diferite.
- 109 Prin urmare, la calcularea cotei de piață a reclamantei, care era activă pe piața tuburilor sanitare din cupru simple, având în vedere cifra de afaceri realizată pe piața tuburilor sanitare din cupru simple și pe cea realizată pe piața tuburilor sanitare din cupru cu înveliș de protecție, reclamantei i-a fost atribuită efectiv o cotă de piață mai redusă și, prin urmare, un quantum de plecare specific inferior celui care ar fi fost fixat în cazul în care cota sa de piață ar fi fost calculată luând în considerare numai cifra de afaceri realizată pe piața pe care aceasta a participat efectiv la cartel.
- 110 În al doilea rând, în legătură cu problema dacă faptul că în cadrul Grupului celor cinci cooperarea a fost mai intensă decât cea care exista în cadrul Grupului celor nouă justifică un tratament diferențiat la nivelul amenzilor, trebuie arătate următoarele.

- 111 Grupul celor cinci și Grupul celor nouă au operat amândouă în cadrul celei de a treia componente a cartelului, pentru care reclamanta este ținută responsabilă. În considerentul (690) al deciziei [în litigiu], Comisia a constatat că faptul că reclamanta nu făcea parte din grupul de cinci se datora dimensiunii sale. Reclamanta nu a contestat această constatare.
- 112 Prin urmare, nu poate fi reproșat Comisiei că a concluzionat că gravitatea participării reclamantei la acordurile europene extinse a fost luată în considerare în mod adecvat prin repartizarea pe categorii a participanților la înțelegere pe care Comisia a efectuat-o pe baza cotelor de piață ale acestora.
- 113 Având în vedere toate cele ce precedă, se impune numai modificarea cuantumului amenzii aplicate reclamantei pentru a reflecta neparticiparea acesteia la acordurile SANCO. Efectele concrete ale acestei reformări vor fi precizate în continuare la punctele 183-186.”

⁸⁶ Punctele 182-184 din hotărârea atacată sunt formulate astfel:

„182 [...] decizia [în litigiu] trebuie să fie modificată, în măsura în care Comisia, la stabilirea cuantumului amenzii, nu a ținut cont de faptul că reclamanta nu a participat la acordurile SANCO.

183 În rest, considerațiile Comisiei expuse în decizia [în litigiu], precum și metoda de calcul al amenzilor aplicate în speță rămân neschimbate. Cuantumul final al amenzii este calculat, așadar, după cum urmează.

- 184 Quantumul de plecare al amenzii aplicate reclamantei este redus cu 10 % pentru a ține cont de gravitatea mai puțin importantă a participării sale la cartel în raport cu cea a «producătorilor SANCO». Noul quantum de plecare al amenzii aplicate reclamantelor este stabilit, așadar, la 8,82 milioane de euro.”
- 87 Prin intermediul celui de al treilea motiv, recurenta arată că Tribunalul a concluzionat în mod întemeiat, la punctul 104 din hotărârea atacată, că principiul egalității de tratament a fost încălcat de Comisie prin omiterea luării în considerare, la calcularea quantumului amenzilor, a faptului că, spre deosebire de grupul compus din KME Germany AG, fostă KM Europa Metal AG, din KME France SAS, fostă Tréfirmétaux SA, precum și din KME Italy SpA, fostă Europa Metalli SpA, din Wieland-Werke AG și din grupul constituit din Boliden AB, din Outokumpu Copper Fabrication AB, fostă Boliden Fabrication AB, și din Outokumpu Copper BCZ SA, fostă Boliden Cuivre & Zinc SA, recurenta nu a participat decât la o componentă a cartelului. Totuși, în mod arbitrar, Tribunalul ar fi redus amenda cu 10 %, deși o asemenea reducere este mult prea ne semnificativă pentru a reflecta circumstanțele distinctivă și, în esență, necontestate în care se găsea Chalkor.
- 88 Tribunalul nu ar fi urmat însă o abordare de principiu în vederea modificării quantumului amenzii, ca de exemplu să întemeieze reducerea pe partea care corespunde vânzărilor de tuburi SANCO pe piața tuburilor sanitare din cupru simple, și anume o reducere a amenzii cu 49 % sau cu 37 % în funcție de piața luată în considerare, sau să reducă amenda pentru a ține seama de includerea greșită a cifrei de afaceri realizate în Grecia în baza de calcul a amenzii. În schimb, Tribunalul s-ar fi limitat să confirme abordarea matematică avută în vedere de Comisie și să reducă amenda în mod arbitrar, fără a urma o abordare întemeiată pe principii și coerentă din punct de vedere matematic.
- 89 Recurenta compară această decizie a Tribunalului cu cea adoptată de acesta din urmă în Hotărârea Ventouris/Comisia, citată anterior. Aceleași rațiuni de echitate și de proporționalitate precum cele menționate la punctul 219 din această hotărâre ar fi

trebuie să determine Tribunalul să reducă amenda cu 49 %, având în vedere excluderea piețelor SANCO, WICU și Cuprotherm din piața mai largă a tuburilor din cupru, sau cu 37 %, având în vedere excluderea pieței SANCO din piața mai restrânsă a tuburilor sanitare din cupru simple.

- 90 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, recurenta reproșează Tribunalului că nu a motivat corect hotărârea atacată. Acesta ar fi redus cu 10 % cuantumul de plecare al amenzii pentru a ține cont de gravitatea mai puțin importantă a participării recurente la cartel în raport cu cea a „producătorilor SANCO”, dar nu ar fi oferit niciun indiciu care să explice în ce mod a considerat că o reducere de 10 % era de natură să rezolve problema. Întrucât nu a precizat niciunul dintre criteriile pe care s-a bazat, Tribunalul nu ar permite Curții să stabilească dacă hotărârea atacată este sau nu este contrară principiului proporționalității și dacă amenda, astfel cum a fost stabilită de Tribunal, reflectă în mod adecvat gravitatea participării Chalkor la încălcare.
- 91 Comisia arată că aceste motive sunt inadmisibile, întrucât recurenta solicită Curții o nouă apreciere cu privire la cuantumul amenzii, ceea ce nu este de competența Curții în cadrul unui recurs.
- 92 Cu titlu subsidiar, aceasta arată că, prin intermediul celui de al treilea motiv, recurenta se limitează să critice hotărârea atacată, fără a preciza însă temeiul juridic pe care Tribunalul ar fi trebuit să ia o decizie diferită. În răspunsul la al patrulea motiv, Comisia arată în special că alte pasaje din hotărârea atacată decât cele vizate de recurentă explică de ce Tribunalul a respins anumite argumente invocate de aceasta pentru a contesta cuantumul diminuării amenzii.

Aprecierea Curții

- 93 Este necesar să se facă trimitere, mai întâi, la punctele 80 și 81 din prezenta hotărâre în ceea ce privește vânzările realizate în Grecia.
- 94 Trebuie să se constate că Tribunalul a motivat decizia sa de a modifica cuantumul amenzii la punctele 105-113 și 183 din hotărârea atacată. Acesta a subliniat mai întâi, la punctul 109 din această hotărâre, că metoda de calcul al cotei de piață a recurenteii îi era favorabilă acesteia, deoarece cota de piață a fost calculată prin împărțirea cifrei de afaceri la un quantum reprezentând cifra de afaceri realizată pe piața tuburilor sanitare din cupru simple și cifra de afaceri realizată pe piața tuburilor sanitare din cupru cu înveliș de protecție, deși nu i se reproșa nicio participare la acordurile WICU și Cuprotherm, referitoare la tuburile sanitare din cupru cu înveliș de protecție.
- 95 Pe de altă parte, la punctul 111 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că recurenta nu contesta faptul, constatat în considerentul (692) al deciziei în litigiu, că lipsa participării sale la Grupul celor cinci se datora dimensiunii sale. Tribunalul a răspuns astfel argumentului recurenteii, sintetizat la punctul 77 din hotărârea atacată, potrivit căruia cooperarea ar fi avut o intensitate mai redusă între membrii Grupului celor nouă decât între membrii Grupului celor cinci și a confirmat, prin trimiterea la considerentul (690) al deciziei în litigiu, argumentul Comisiei potrivit căruia participarea recurenteii la înțelegere nu a fost diferită din punct de vedere calitativ sau cantitativ de cea a celorlalți participanți la înțelegere.
- 96 La punctul 112 din hotărârea atacată, Tribunalul a aprobat principiul măsurării gravității încălcării prin împărțirea în categorii a participanților la înțelegere efectuată pe baza cotelor de piață ale acestora. Tribunalul și-a reiterat aprobarea globală a metodei de calcul al amenzilor la punctul 183 din această hotărâre.

- 97 O asemenea motivare stabilește corespunzător cerințelor legale elementele luate în considerare de Tribunal în vederea reducerii amenzii aplicate recurentei. Opțiunea de a reduce amenda cu un quantum forfetar nu îi poate fi reproșată, având în vedere imposibilitatea de a cântări cu precizie ponderea fiecărui element, anumite elemente fiind în favoarea recurentei, iar altele în defavoarea sa.
- 98 Pe de altă parte, recurenta nu poate demonstra o încălcare a principiului proporționalității bazându-se numai pe o cifră de afaceri care exclude acordurile SANCO, WICU și Cuprotherm sau numai acordurile SANCO. Astfel, trebuie amintit că cifra de afaceri aferentă pieței vizate de o înțelegere nu este decât unul dintre numeroasele elemente care pot fi luate în considerare în stabilirea quantumului sancțiunii.
- 99 În ceea ce privește comparația cu metoda utilizată de Tribunal în Hotărârea Ventouris/Comisia, citată anterior, trebuie subliniat că, în cauza în care a fost pronunțată această hotărâre, Comisia sancționase Ventouris Group Enterprises SA pentru două încălcări, deși aceasta nu săvârșise decât o încălcare, în timp ce, în prezenta cauză, recurenta nu a participat decât la o componentă a unei încălcări complexe, dar unice. Pe de altă parte, reiese din cuprinsul punctului 221 din Hotărârea Ventouris/Comisia, citată anterior, că Tribunalul a modificat quantumul amenzii cu respectarea economiei deciziei atacate și a metodei aplicate de Comisie pentru stabilirea amenzii. Acesta este modul în care a procedat Tribunalul în hotărârea atacată, atunci când a aprobat, la punctele 112 și 183 din această hotărâre, metodele privind aprecierea gravității încălcării și privind calculul amenzii utilizate de Comisie.
- 100 Reiese că niciun argument care să permită punerea în discuție a motivării hotărârii atacate nu poate fi dedus din această comparație cu Hotărârea Ventouris/Comisia, citată anterior, chiar dacă această hotărâre ar fi pertinentă, în pofida faptului că privește un litigiu distinct, în care reclamantul a formulat motive diferite de cele invocate în prezenta cauză și care a suscitat dezbateri contradictorii în care Chalkor nu a fost parte.

- 101 În măsura în care recurenta pune în discuție echitatea Tribunalului, trebuie să se considere că, în orice caz, o decizie a Tribunalului care s-ar întemeia numai pe echitate nu poate face obiectul unui control al Curții în cadrul unui recurs.
- 102 Având în vedere toate aceste elemente, cel de al treilea și cel de al patrulea motiv nu sunt fondate.
- 103 Prin urmare, niciunul dintre motivele invocate de Chalkor în susținerea recursului nu poate fi primit și, în consecință, se impune respingerea acestuia.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 104 Potrivit articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 118 din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Chalkor la plata cheltuielilor de judecată, iar aceasta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată aferente prezentei proceduri.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Chalkor AE Epexergias Metallon la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături